

Odepření přístupu k dovolacímu soudu

Alternativní vymezení předpokladů přípustnosti dovolání, spočívající na jedné straně v tvrzení dovolatele, že dotčená právní otázka dosud nebyla v praxi dovolacího soudu řešena, a straně druhé v současném tvrzení, že odvolací soud se při jejím řešení odchýlil od ustálené (konkrétně označené) judikatury Ústavního soudu, se vzájemně nevylučuje. Neabsentují-li v podání dovolatele jiné zákonné náležitosti (např. řádná formulace dotčené právní otázky, resp. vymezení dovolacího důvodu), je odmítnutí takového dovolání pro vady spočívající v nevymezení předpokladů přípustnosti odepřením přístupu stěžovatele k dovolacímu řízení a tím i porušením čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

(Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. I.ÚS 2904/20 ze dne 31.8.2021)

Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti stěžovatelky El NIÑO BEVERAGES, a. s., se sídlem v P., zastoupené Mgr. V.T., advokátem se sídlem v K., proti usnesení Nejvyššího soudu č. j. 30 Cdo 745/2019-104 ze dne 14. 7. 2020, za účasti Nejvyššího soudu, jako účastníka řízení, a České republiky - Ministerstva financí, se sídlem v Praze 1, Letenská 525/15, jako vedlejší účastnice řízení, tak, že usnesení Nejvyššího soudu č. j. 30 Cdo 745/2019-104 ze dne 14. 7. 2020 se ruší, neboť jím bylo porušeno právo stěžovatelky na soudní ochranu podle článku 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Ve výroku uvedeného usnesení Nejvyššího soudu (dále též "dovolací soud") je ústavní stížností napadeno pro tvrzené porušení práva stěžovatelky na soudní ochranu zaručeného čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina"), neboť Nejvyšší soud odmítl dovolání stěžovatelky pro vady, kterými podle ní netrpělo, a odepřel tak stěžovatelce přístup k dovolacímu řízení.

2. Řízení o žalobě stěžovatelky proti vedlejší účastnici o zaplacení 59 148 Kč s příslušenstvím jako nároku plynoucího ze zákona č. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. [358/1992](#) Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon č. [82/1998](#) Sb."), z něhož vzešlo i napadené rozhodnutí, předcházelo řízení o správním deliktu se složitým procesním průběhem, který je alespoň v podstatných bodech pro pochopení projednávané věci žádoucí nastínit.

II. Řízení o správním deliktu

3. Rozhodnutím Celního úřadu Kolín č. j. 22542/2020 177500-021 ze dne 6. 8. 2010 byla stěžovatelka uznána vinnou spácháním správních deliktů užití nekalých obchodních praktik ve smyslu zákona č. [634/1992](#) Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. [191/1999](#) Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů, v rozhodném znění (dále jen "zákon č. [191/1999](#) Sb."), a byla jí mimo jiné uložena sankce propadnutí zadržovaného zboží - bezmála 186 000

kusů plechovek energetických nápojů s označením "DURACELL" (k jehož označení stěžovatelka nejprve disponovala ochrannými známkami, které byly později Úřadem průmyslového vlastnictví s účinky ex tunc prohlášeny za neplatné).

4. Proti uvedenému rozhodnutí se stěžovatelka bránila všemi dostupnými prostředky ochrany (viz rozhodnutí Celního ředitelství Praha sp. zn. 1633/09-177500-032 ze dne 20. 10. 2010 a rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 9 Af 59/2010-167 ze dne 16. 4. 2014); teprve u Nejvyššího správního soudu byla úspěšná. Rozsudkem č. j. 10 As 157/2014-39 ze dne 11. 12. 2014 Nejvyšší správní soud všechna dosud uvedená rozhodnutí zrušil a vrátil věc do správního řízení se závěrem, že správní delikt se nestal, neboť až do doby zrušení ochranných známek orgánem veřejné moci se stěžovatelka mohla opírat o jejich legalitu (s tím, že nelze směšovat soukromoprávní dopady nekalosoutěžního jednání s důsledky z něj plynoucími v oblasti správního trestání). Celní úřad pro Středočeský kraj proto následně správní řízení zastavil s odůvodněním, že se stěžovatelka správního deliktu nedopustila a že důvody pro zadržení zboží pominuly (rozhodnutí č. j. 38383-2/2015-610000-12 ze dne 5. 3. 2015).

5. V mezičase ovšem zadržené zboží (považované po nějakou dobu i za propadnuté) expirovalo a tekutina začala z obalů vytékat. Celní úřad proto za účelem předejití vzniku škod na majetku státu (uskladňovacích prostor) rozhodl o jeho zničení (realizováno 5. 12. 2011) a rozhodnutím č. j. 7837-2/2012-177500-021 ze dne 27. 3. 2012 uložil stěžovateli povinnost nahradit státu vzniklé náklady spojené se zničením zboží [viz § 30 odst. 2 písm. b) zákona č. [191/1999](#) Sb.; dále jen "rozhodnutí o uložení náhrady nákladů likvidace zboží"], kterou stěžovatelka splnila dne 29. 4. 2012; proti uvedenému rozhodnutí se bránila, ovšem pouze odvoláním ke správnímu orgánu druhého stupně. S odvoláním nebyla úspěšná proto, že povinnost jí byla uložena na základě (v té době) pravomocného rozhodnutí o propadnutí zboží (viz předchozí odstavce); žalobu ve správním soudnictví již proto nepodala. Konkrétně představovaly náklady spojené se zničením zboží částku 59 148 Kč, kterou později stěžovatelka uplatnila žalobou o náhradu škody proti státu, neboť žalovaná vedlejší účastnice nárok prostřednictvím Ministerstva financí (viz dopis č. j. MF-16254/2015/2903-11 ze dne 18. 9. 2015) odmítla splnit dobrovolně.

III. Řízení o náhradě škody proti státu

6. Obvodní soud pro Prahu 1 (dále jen "nalézací soud") žalobě stěžovatelky o zaplacení 59 148 Kč na základě výše popsaných skutečností rozsudkem č. j. 19 C 97/2017-54 ze dne 11. 4. 2018 vyhověl a zavázal vedlejší účastnici k náhradě nákladů řízení v téměř totožné výši. Dospěl k závěru, že je namístě aplikovat § 8 odst. 3 zákona č. [82/1998](#) Sb., tj. hledisko případu hodného zvláštního zřetele, a nevytýkat stěžovateli nevyčerpání opravných prostředků proti rozhodnutí o uložení náhrady nákladů likvidace zboží, uspěla-li při soudním přezkumu "páteřního správního rozhodnutí o správním deliktu", které bylo zrušeno a na jehož základě bylo správní řízení zastaveno se závěrem, že správní delikt se nestal a že důvod zadržení zboží pominul. Rozhodnutí o náhradě nákladů řízení (mezi nimi i likvidace zboží) je podle nalézacího soudu akcesorickým rozhodnutím, které - bylo-li řízení o správním deliktu zastaveno - nemá oporu v meritorním rozhodnutí (tedy ani zákonný podklad) a celní orgán je měl sám zrušit (bod 10 rozsudku).

7. Městský soud v Praze jako soud odvolací (dále tak i označován) uvedený rozsudek rozsudkem č. j. 15 Co 293/2018-78 ze dne 16. 10. 2018 změnil a žalobu zamítl s odůvodněním, že pro právní posouzení věci je stěžejní rozhodnutí celního úřadu o uložení povinnosti nahradit náklady spojené s likvidací zboží, které zrušeno nebylo, a nemůže být proto kvalifikováno jako nezákonné rozhodnutí ve smyslu § 8 zákona č. [82/1998](#) Sb. Odvolací soud se na rozdíl od soudu nalézacího držel striktně odstavců 1 a 2 uvedeného ustanovení a konstatoval, že nalézací soud hodnotil otázku existence odpovědnostního titulu (nezákonného rozhodnutí) nesprávně; k odstavci třetímu, který aplikoval nalézací soud, pouze uvedl, že se s jeho závěrem nelze ztotožnit a že odkaz na rozsudek Nejvyššího

soudu, jímž nalézací soud svůj právní závěr podepřel (rozsudek sp. zn. 30 Cdo 4389/2013 ze dne 27. 8. 2015), není příléhavý.

8. Nad rámec uvedeného odvolací soud doplnil, že jeho rozhodnutí koresponduje obecně sdílené představě spravedlnosti, neboť "z provedených zjištění je nepochybné, že žalobkyně v době zahájení správního řízení se zcela vědomě dopouštěla nekalosoutěžního jednání tím, že parazitovala na celosvětově známé ochranné známce společnosti Duracell Batteries BVBA" a nerespektovala předběžné opatření nařízené Městským soudem v Praze usnesením ze dne 11. 12. 2008 (sp. zn. 19 Cm 153/2008), které bylo vydáno ještě před zadržením zboží v řízení pravomocně ukončeném rozsudkem Městského soudu v Praze č. j. 19 Cm 153/2008-434 ze dne 23. 10. 2009, jímž soud konstatoval nepoctivé těžení z rozlišovací způsobilosti nebo dobrého jména ochranné známky DURACELL (nekalosoutěžní jednání) ze strany žalobkyně. I kdyby tedy byly dány "zvláštní důvody pro dosažení nezákonnosti rozhodnutí o uložení povinnosti nahradit náklady likvidace zboží z důvodu odpovědnosti žalované (vedlejší účastnice) za výsledek řízení (které dány nejsou), pak by bylo nezbytné zvažovat i analogickou aplikaci ust. § 12 zákona [č. [82/1998](#) Sb.]. Výše uvedené skutečnosti jsou pak právě těmi důvody, které znemožňují nárok žalobkyně uznat důvodným".

9. Nejvyšší soud odmítl dovolání stěžovatelky pro vady spočívající v nevymezení předpokladů jeho přípustnosti. V odůvodnění uvedl, že stěžovatelka dovozovala splnění předpokladu přípustnosti dovolání jednak z toho, že odvolací soud založil své rozhodnutí na posouzení otázky hmotného práva, která dosud nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu řešena (§ 237 občanského soudního řádu, dále též jen jako "o. s. ř."), a současně ze skutečnosti, že dovoláním napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva vztahující se k ochraně základních práv a svobod, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené (konkrétně specifikované) judikatury Ústavního soudu [viz stanovisko sp. zn. Pl. ÚS-st. 45/16 ze dne 28. 11. 2017 (ST 45/87 SbNU 905; 460/2017 Sb.)]. Takové alternativní vymezení předpokladů přípustnosti dovolání se však podle dovolacího soudu navzájem vylučuje, což činí podání nezpůsobilým projednání. Kromě toho Nejvyšší soud stěžovatelce vytýká, že nevymezila konkrétní právní otázku.

IV. Argumentace stěžovatelky

10. Podle stěžovatelky je přípustnost dovolání založena tím, že v rozhodovací praxi dovolacího soudu dosud nebyla řešena následující právní situace: formálně existuje správní rozhodnutí o povinnosti k náhradě nákladů za zničení zboží (žalovaná částka), současně však neexistuje rozhodnutí o propadnutí věci (neboť bylo pro nezákonnost zrušeno), v důsledku čehož prve zmíněné správní rozhodnutí ztratilo svůj zákonný podklad. Rozhodnutí odvolacího soudu je podle stěžovatelky rozporné s judikaturou Ústavního soudu [nálezy sp. zn. II. ÚS 590/08 ze dne 17. 6. 2008 (N 108/49 SbNU 567) a sp. zn. IV. ÚS 642/05 ze dne 28. 8. 2007 (N 133/46 SbNU 249), k jejichž analogickému použití předkládá stěžovatelka podrobnou argumentaci].

11. Takto vymezené alternativy splnění předpokladů přípustnosti dovolání se podle přesvědčení stěžovatelky vzájemně nevylučují [viz k tomu i nález sp. zn. I. ÚS 2869/17 ze dne 14. 5. 2018 (N 89/89 SbNU 343), bod 21, dále nálezy sp. zn. II. ÚS 2622/16 ze dne 16. 5. 2017 (N 79/85 SbNU 353), sp. zn. I. ÚS 980/17 ze dne 6. 6. 2017 (N 97/85 SbNU 619) či již citované stanovisko sp. zn. Pl. ÚS-st. 45/16]; závěr Nejvyššího soudu je proto v tomto ohledu nesprávný a vede k odepření přístupu stěžovatelky k dovolacímu řízení a v důsledku toho i k porušení práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny.

12. Stěžovatelka v ústavní stížnosti cituje z obsahu svého dovolání a uvádí, že "není možné akceptovat stav, kdy správní orgán postupuje od samého počátku ve věci nezákonně, tj. nezákonně

zadrží věc náležející osobě soukromého práva, vydá nezákonné meritorní rozhodnutí, jímž uloží její propadnutí, tuto věc nezákonně zničí a ještě ji donutí za toto nezákonné zničení zaplatit a následně se "formalisticky" vylouává na nezrušení dílčího rozhodnutí, které ovšem v důsledku kasačního zásahu provedeného Nejvyšším správním soudem ztratilo svůj podklad." A dále dodává, že jako konkrétně vymezenou právní otázku formulovala tezi, podle které "za situace, kdy bylo zrušeno rozhodnutí, jímž bylo odňato vlastnické právo žalobkyně k zajištěnému zboží, nemůže existenčně obstát ani usnesení ukládající povinnost k náhradě nákladů za zničení zboží" (str. 5 dovolání), kterou v podání jinými slovy v kontextu odůvodnění odvolacího soudu a dotčené judikatury Ústavního soudu zopakovala ještě několikrát. Současně jde podle poznatků stěžovatelky o situaci, která nebyla Nejvyšším soudem dosud řešena.

13. Odmítl-li se dovolací soud nastalou situací (zboží stěžovatelky bylo bez zákonné opory a bez náhrady nejprve zadrženo, následně zničeno, načež byla ještě nucena nést náklady jeho zničení) zabývat a odmítl-li dovolání stěžovatelky (jehož obsah je zde nastíněn) formalisticky jako vadné, porušil základní práva stěžovatelky zaručená čl. 36 odst. 1 a potažmo i čl. 11 odst. 1 Listiny. Formalistické a rozporné s principy materiálního právního státu (čl. 1 odst. 1 Ústavy) bylo i právní posouzení odvolacího soudu, který svým rozhodnutím vyprázdnil práva plynoucí stěžovatelce přímo z čl. 36 odst. 3 Listiny.

V. Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

14. Ústavní soud posoudil obsah ústavní stížnosti, která byla podána včas, osobou oprávněnou a řádně zastoupenou advokátem v souladu s § 30 odst. 1 zákona č. [182/1993](#) Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o Ústavním soudu"), a dospěl k závěru, že je přípustná podle § 75 odst. 1 téhož zákona, a tedy i projednatelná.

VI. Vyjádření k ústavní stížnosti

15. K výzvě Ústavního soudu se Nejvyšší soud k ústavní stížnosti vyjádřil v tom smyslu, že setrvává na svém závěru odůvodněném v napadeném usnesení (na něž odkazuje) a upozornil, že ani Ústavní soud netoleruje Nejvyššímu soudu projednávání dovolání, která neobsahují zákonem předepsané náležitosti (odkazuje přitom na nálezný sp. zn. III. ÚS 2478/18 ze dne 11. 2. 2020; všechna rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <https://nalus.usoud.cz>). I kdyby dovolací soud po zhlédnutí napadeného rozhodnutí odvolacího soudu vytušil, na vyřešení jaké právní otázky záviselo a v jakém poměru je toto řešení k ustálené rozhodovací praxi, nezbavuje to dovolatele splnění jeho povinnosti jednoznačně předpoklad přípustnosti dovolání (podle § 237 o. s. ř.) vymežit. Takové jednoznačné vymezení však Nejvyšší soud v podání stěžovatelky nenalezl.

16. Vedlejší účastnice ve vyjádření k ústavní stížnosti pouze zopakovala obsah odůvodnění rozhodnutí dovolacího a odvolacího soudu, s nimiž se ztotožňuje a klade důraz na samostatnou povahu jednotlivých správních řízení (o správním deliktu, o zničení zboží, o uložení povinnosti k náhradě nákladů zničení zboží). Úprava vzniku odpovědnosti státu podle § 8 zákona č. [82/1998](#) Sb. je podle ní jednoznačná a nevyvolává interpretační nejasnosti.

17. Jelikož z rekapitulovaných vyjádření nevyplývají žádné nové skutečnosti ani právní argumentace relevantní z hlediska posouzení ústavní stížnosti, nezasílal je Ústavní soud s ohledem na zásadu procesní ekonomie stěžovatelce k replice.

VII. Upuštění od ústního jednání

18. Ústní jednání Ústavní soud nekonal, neboť od něj nebylo možné očekávat další objasnění věci (§ 44 zákona o Ústavním soudu) - skutková zjištění i právní argumentace potřebné pro posouzení

Ústavního soudu jsou zřejmé ze spisu a příloh; k meritornímu projednání ústavní stížnosti, směřující jen proti usnesení Nejvyššího soudu, kterým bylo dovolání stěžovatelky odmítnuto jako vadné, nebylo ani třeba připojovat celý soudní spis.

VIII. Posouzení Ústavního soudu

19. Po seznámení s vlastním spisem a připojenými přílohami dospěl Ústavní soud k závěru, že ústavní stížnost je důvodná. Otázkou přípustnosti dovolání se Ústavní soud podrobně zabýval v již citovaném stanovisku sp. zn. Pl. ÚS-st. 45/16, v němž přijal závěr, že neobsahuje-li dovolání vymezení předpokladů přípustnosti (§ 241a ve vazbě na § 237 o. s. ř.), není odmítnutí takového dovolání pro vady porušením čl. 36 odst. 1 Listiny. Úkolem Nejvyššího soudu není z moci úřední přezkoumávat správnost (věcného) rozhodnutí odvolacího soudu při sebemenší pochybnosti dovolatele, nýbrž je povinností dovolatele, aby způsobem předvídaným zákonem vymezil předpoklady přípustnosti dovolání z hlediska konkrétně odvolacím soudem vyřešené právní otázky z oblasti hmotného či procesního práva. Přístup k Nejvyššímu soudu je z vůle zákonodárce záměrně omezen a formalizován tak, aby se mohl podrobněji zabývat skutečně jen vybranými, právně složitými a soudní praxí dosud neřešenými případy (blíže viz citované stanovisko sp. zn. Pl. ÚS-st. 45/16).

20. Je také pravdou, že ve věci sp. zn. III. ÚS 2478/18 odkazované Nejvyšším soudem skutečně Ústavní soud vyhodnotil jako porušení čl. 36 odst. 1 Listiny situaci, kdy dovolací soud meritorně projedná dovolání, ač neobsahovalo zákonem předepsané náležitosti (zde řádné vymezení předpokladů jeho přípustnosti). Vedle tohoto spíše ojedinělého případu (podobně jen ještě nález sp. zn. III. ÚS 4002/19 ze dne 22. 9. 2020) ovšem na druhou stranu Ústavní soud častěji Nejvyššímu soudu vytýká formalistické odmítnutí dovolání pro vady, kterými netrpělo [z poslední doby srov. nálezy sp. zn. IV. ÚS 2071/20 ze dne 30. 3. 2021, sp. zn. IV. ÚS 410/20 ze dne 16. 6. 2020, sp. zn. I. ÚS 3029/17 ze dne 5. 9. 2018 (N 151/90 SbNU 453) a řada dalších]. Je zřejmé, že každé soudní řízení je jedinečné svými konkrétními okolnostmi a uvedené obecné principy je třeba aplikovat ve světle individuálního posouzení obsahu konkrétního podání [srov. nález sp. zn. III. ÚS 3127/17 ze dne 19. 12. 2017 (N 236/87 SbNU 827)].

21. V uvedeném stanovisku Ústavní soud sice shledal, že odmítnutí dovolání pro vady spočívající v nevymezení předpokladů jeho přípustnosti není porušením čl. 36 odst. 1 Listiny, současně se však ve své judikatuře opakovaně zabývá přístupem Nejvyššího soudu k posouzení, zda podané dovolání zákonné náležitosti splňuje, či nikoli, a upozorňuje, že nadměrně (až přepjatě) formalistické hodnocení podání účastníka není namístě ani v přísně formalizovaném dovolacím řízení. Ve veškerém styku jednotlivce s veřejnou mocí platí princip (vtělený např. do § 41 odst. 2 o. s. ř.), že podání se posuzuje podle jeho obsahu, nikoli formy. Ač nejsou dovolatelé, dokonce povinně zastoupeni advokátem, mnohdy schopni své (zákonu odpovídající) požadavky formulovat jasně, stručně a výstižně, a jejich pointa je z nestrukturovaného textu sotva seznatelná, neznamená to zároveň, že by bylo možné strukturálně nekvalitní text odmítnout bez dalšího, jsou-li z celkového jeho obsahu záměr a vůle dovolatele patrné a zákonným požadavkům podřaditelné [srov. k tomu podrobněji body 27-29 nálezu sp. zn. IV. ÚS 410/20, podobně i výše citovaný nález sp. zn. I. ÚS 980/17 nebo nálezy sp. zn. II. ÚS 1966/16 ze dne 15. 3. 2017 (N 45/84 SbNU 527) a sp. zn. I. ÚS 354/15 ze dne 19. 11. 2015 (N 198/79 SbNU 251)].

22. Ústavní soud dospěl k závěru, že posledně popsaná situace je i případ stěžovatelky. Předně nemůže přijmout závěr Nejvyššího soudu, že alternativní vymezení předpokladů přípustnosti vedle sebe neobstojí, zvolila-li stěžovatelka nikoli dvě ze čtyř možností předvídaných § 237 o. s. ř., nýbrž vztáhla jeden z předpokladů přípustnosti k judikatuře Nejvyššího soudu, tedy že rozhodná otázka v ní dosud nebyla řešena (v souladu s výslovným zněním § 237 o. s. ř.), a druhý alternativní předpoklad přípustnosti spojila s porušováním základních práv v důsledku nerespektování konkrétně označené a vyargumentované judikatury Ústavního soudu, což je předpoklad dovozený ústavně konformním

výkladem § 237 o. s. ř. [viz výrok III stanoviska sp. zn. Pl. ÚS-st. 45/16, vycházející z nálezů sp. zn. III. ÚS 1594/16 ze dne 1. 11. 2016 (N 205/83 SbNU 269) a sp. zn. I. ÚS 2135/16 ze dne 3. 5. 2017 (N 70/85 SbNU 247) a odůvodněný v bodech 42-44 stanoviska]. Jelikož podle čl. 89 odst. 2 Ústavy jsou rozhodnutí Ústavního soudu závazná pro všechny orgány i osoby, nezbyvá Nejvyššímu soudu, než uvedený výklad respektovat a takto vymezený předpoklad přípustnosti dovolání přijmout jako řádné naplnění zákonných náležitostí.

23. Je přitom zřejmé, že jmenované alternativy se vzájemně nevylučují (pro úplnost Ústavní soud dodává, že a priori nelze vyloučit ani alternativní vymezení předpokladů přípustnosti výslovně formulovaných v § 237 o. s. ř., vymezí-li dovolatel například současně více právních otázek k posouzení - viz již citovaný nálezn sp. zn. IV. ÚS 410/20). Příčí se principům logiky tvrdit, že by nemohla současně nastat situace, v níž se k určité otázce Nejvyšší soud dosud nevyjádřil, Ústavní soud však již ano. Přesně takovou situaci, která není ostatně neznámá ani vlastní praxi Ústavního soudu, jak stěžovatelka přílehnavě podotýká (viz její argumentace shrnutá v bodě 11 nálezu, zejména viz v podstatných bodech skutkově shodný nálezn sp. zn. I. ÚS 2869/17), přitom stěžovatelka popisuje.

24. Uvedená vnitřní rozpornost prvního z nosných důvodů, pro který Nejvyšší soud odmítl dovolání stěžovatelky jako vadné, by sama o sobě Ústavní soud ještě nevedla ke zrušení napadeného rozhodnutí (byť přímo odporuje např. stěžovatelkou zmiňovanému nálezn sp. zn. I. ÚS 2869/17), byli by správný jeho další nosný závěr o tom, že stěžovatelka kromě toho nevymezila konkrétní právní otázku, neboť i tuto zákonnou podmínku je dovolatel povinen splnit, aby bylo možné jeho podání považovat za bezvadné. Tento svůj závěr však dovolací soud blíže neodůvodnil a Ústavní soud jej s odkazem na východiska popsaná v bodech 21 a 22 nálezu nesdílí.

25. Již z výše uvedené rekapitulace odůvodnění ústavní stížnosti (body 10, 12 a 13 nálezu) je zřetelné, oč stěžovatelce ve věci jde. Její otázka není otázkou skutkovou, zpochybňuje právní posouzení věci odvolacím soudem a v návaznosti na § 237 o. s. ř. předkládá argumentaci, pro kterou je považuje za nesprávné, čímž naplňuje i druhou z podmínek obsahových náležitostí dovolání - vymezení dovolacího důvodu podle § 241a odst. 1 až 3 o. s. ř. (srov. bod 39 stanoviska sp. zn. Pl. ÚS-st. 45/16).

26. Dovolání stěžovatelky je skutečně koncipováno poněkud nepřehledně (dlouhé odstavce, nestrukturovaný text) - v tom je nutno dát Nejvyššímu soudu za pravdu. Z celkového jeho obsahu je nicméně v návaznosti na předmět řízení a právní posouzení věci odvolacím soudem, které stěžovatelka popisuje a které považuje za nesprávné (§ 241a odst. 3 o. s. ř.), seznatelné, že vznáší právní otázku, zda je pro přiznání nároku na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím podle § 8 zákona č. [82/1998](#) Sb. skutečně nutné požadovat jeho formální zrušení za situace, kdy se účastník domohl zrušení meritorního rozhodnutí, jež dalo navazujícímu akcesorickému rozhodnutí zákonný podklad, a již nemá v rukou možnost domoci se také zrušení navazujícího (nákladového) rozhodnutí, které zůstalo nezrušené "viset". Jde o otázku, která podle stěžovatelky dovolacím soudem dosud řešena nebyla a kterou současně odvolací soud vyřešil v rozporu s konkrétně uvedenou ustálenou judikaturou Ústavního soudu (ta se sice vztahuje k odškodnění nezákonného omezení osobní svobody, nikoli nezákonného odnětí majetku, k tomu ale stěžovatelka podrobně argumentuje, proč ji považuje za analogicky aplikovatelnou). Na tuto otázku stěžovatelka nedostala od Nejvyššího soudu odpověď; nedozvěděla se ani, proč ji nedostane (na úrovni odmítnutí dovolání jako nepřijatelného např. z důvodu, že uvedená otázka již v judikatuře dovolacího soudu řešena je a právní posouzení odvolacího soudu je s ní souladné, popř. že odkazovaná judikatura Ústavního soudu není na věc aplikovatelná a proč).

27. Přinejmenším tuto úvahu (quasimeritorní posouzení ve světle stěžovatelkou předestřené otázky,

viz bod 41 stanoviska sp. zn. Pl. ÚS-st. 45/16) je Nejvyšší soud stěžovatele dlužen, neboť dovolání tvrzenými vadami netrpí, a Nejvyšší soud tak stěžovatele v rozporu se zákonem přístup k dovolací instanci odepřel, čímž porušil čl. 36 odst. 1 Listiny. Tím ovšem Ústavní soud nepředjímá, zda má být dovolání shledáno přípustným a meritorně projednatelným; uvedené posouzení je věcí Nejvyššího soudu.

28. Námitkou stěžovatelky, že byla její procesní práva porušena překvapivostí rozhodnutí odvolacího soudu a opřením právního posouzení o jiný než v řízení zjišťovaný skutkový základ, přednesenou v doplnění ústavní stížnosti, se již Ústavní soud pro nadbytečnost nezabýval, neboť pro zrušení napadeného rozhodnutí postačují výše uvedené důvody. Jen na okraj v obecné rovině Ústavní soud upřesňuje, že je věcí účastníka řízení, jakým způsobem realizuje svá procesní práva a jakou taktiku vedení sporu zvolí; není povinností odvolacího soudu seznamovat účastníky řízení se svým předběžným posouzením, nebylo-li ve věci nařízeno jednání. Vzdáním se práva na ústní projednání věci odvolacím soudem na sebe účastník řízení bere riziko případné změny rozhodnutí, na kterou již nebude mít příležitost v rámci řízení o řádných opravných prostředcích reagovat.

IX. Závěr

29. Ústavní soud na základě výše uvedených důvodů po projednání věci mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků ústavní stížnosti vyhověl a napadené usnesení zrušil podle § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu, neboť jím bylo porušeno právo stěžovatelky na soudní ochranu zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny.

30. Úkolem Nejvyššího soudu nyní bude zabývat se přípustností řádně vymezeného dovolání stěžovatelky z pohledu tvrzení, že otázka, zda je z pohledu § 8 odst. 3 zákona č. [82/1998](#) Sb. skutečně nutné vyžadovat formální zrušení akcesorického rozhodnutí, od něhož účastník odvozuje vznik škody a které pozbylo zákonného podkladu zrušením meritorního rozhodnutí, nebyla dosud v jeho praxi řešena, jakož i z pohledu tvrzeného rozporu právního posouzení věci odvolacím soudem se stěžovatelkou poukazovanými nálezy sp. zn. II. ÚS 590/08 a sp. zn. IV. ÚS 642/05. A s ohledem na obecnou závaznost rozhodnutí Ústavního soudu (viz čl. 89 odst. 2 Ústavy) Nejvyšší soud vypořádá také obecné závěry aktuálního nálezu sp. zn. II. ÚS 3516/20 ze dne 3. 6. 2021, relevantní z hlediska stěžovatelkou uplatněné argumentace. Stěžovatelčina potřeba dostat od vrcholného sjednocovatele judikatury odpověď na položenou otázku (ať už quasi- či přímo meritorní) je o to naléhavější, jestliže obecné soudy zaujaly v předchozích fázích řízení k výkladu dotčeného § 8 zákona č. [82/1998](#) Sb. protichůdný postoj. Jak je patrné z porovnání odůvodnění rozhodnutí nalézacího a odvolacího soudu, k věci jsou možné dva přístupy - materiální a formalistický. Na Nejvyšším soudu bude posoudit, který z přístupů působí v podmínkách materiálního právního státu a ve světle nároků plynoucích jednotlivci na ústavní úrovni přímo z čl. 36 odst. 3 Listiny, jehož je zákon č. [82/1998](#) Sb. provedením, argumentačně přesvědčivěji.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Náklady řízení](#)
- [Odmítnutí dovolání](#)
- [Bezplatná obhajoba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Omezení vlastnického práva veřejným prostranstvím a bezdůvodné obohacení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Opomenuté vyjádření účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Služební poměr](#)
- [Svéprávnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určitost sankcionované povinnosti](#)
- [Pohledávka](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Náhrada škody](#)